

“Het vergt een leven om je grenzen te vinden”

Jong zijn wanneer je oud bent: Koen De Preter en Alpea Pouget

Sarah Vankersschaever is cultuurredactrice bij De Standaard. Ze is er verantwoordelijk voor de dansberichtengeving en schrijft ook over cultuur in het algemeen.

Koen De Preter

Geboren in 1981 in Bonheiden. Behaalde een bachelor dans aan de Fontys Dansacademie in Tilburg. Danste onder meer bij Sasha Waltz en Raimund Hoghe. Creëerde zelf al meer dan tien performances en voorstellingen, onder meer onder de vleugels van FABULEUS. *We dance to forget*, een duet met Maria Ibarretxe, werd door Sidi Larbi Cherkaoui geselecteerd voor Julidans Next 2007. *While things can change*, opnieuw met Ibarretxe, werd geselecteerd voor Circuit X in het kader van het Theaterfestival 2011. *The house that built us* in 2012 was een beeldende danstheater voorstelling in samenwerking met het Antwerpse collectief unim.

Alpea Pouget

Geboren in 1925 in Lullea, Zweeds Lapland. Momenteel woont ze in Bonnieux in het zuiden van Frankrijk. Alpea volgde een opleiding klassieke en moderne dans in Stockholm en een dansopleiding bij Léo Staats in Parijs. In 1986 kreeg ze een Bundesverdienstkreuz van president Weizsäcker. Pouget is vooral actief als pedagoge en choreografe maar treedt ook op in het werk van anderen.

“Een evenwichtsoefening tussen willen en kunnen”, zo noemt de jonge choreograaf Koen De Preter zijn duet met de 87-jarige danseres Alpea Pouget. In hun dansvoorstelling *Journey* dichten de twee de generatiekloof. Zij het op een eigenzinnig dansante manier. **Sarah Vankersschaever**

Je ziet zelden mensen van haar leeftijd op een podium. En al helemaal niet in een duet met een veel jongere man. De Française met Zweedse roots Alpea Pouget is met haar 87 jaar een unicum in het danslandschap. In de dansvoorstelling *Journey* deelt ze het podium met de 31-jarige choreograaf Koen De Preter. Samen meer dan 118 jaar ervaring op de scène. *Pas mal*.

“Alpea en ik, we zijn niet een maar veel tegelijk”, vertelt Koen De Preter in de dansstudio van de Gentse Vooruit. “We botsen maar we hebben ook een gemeenschappelijke grond. Dat is waar het in mijn werk voor mij uiteindelijk om draait: om met persoonlijkheden samen te werken die me uit mijn *comfort zone* halen. Ik werk daarom vooral met niet-professionele dansers, zoals kinderen, figuranten of performers uit andere disciplines. Simpelweg omdat ik hou van mensen die op een natuurlijke, niet-aangeleerde manier bewegen. Bij Alpea is haar manier van bewegen getekend en gekleurd door haar leeftijd.”

Loop je niet het risico dat Alpea's leeftijd een gimmick wordt?

Koen De Preter: “Nee, dat wil ik absoluut vermijden. Anderzijds kun je het leeftijdsverschil onmogelijk negeren doordat je op de scène een jonger lichaam tegenover een ouder lichaam plaatst.”

Alpea Pouget: “En toch proberen we onze leeftijd zoveel mogelijk te vergeten. We zoeken in *Journey* vooral naar de verschillende manieren waarop we met elkaar kunnen omgaan: student en leerkracht, geliefde, vrienden...”

Kleinzoon en grootmoeder?

KDP: “Nee, daar ben ik als jonge dertiger al te oud voor (*grinnikt*). Maar het is wel gek hoe de mensen die ons niet kennen ons meteen op die manier benaderen. Alpea en ik krijgen spontaan opmerkingen als we samen op restaurant gaan, bijvoorbeeld. Onze samenleving is het niet gewoon

dat verschillende generaties zonder bloedband toch met elkaar bevriend zijn. Vreemd is dat niet, denk ik: nu ik geen grootouders meer heb, kom ik zelf ook zelden met oudere mensen in contact.”

In je onderzoek voor *Journey* heb je het onder meer over een studie die uitwees dat 59 procent van de ouderen geen contact meer hebben met jongeren. Wat een cijfer...

AP: “*Quel horreur! Les pauvres*. Heb jij dat cijfer gevonden, Koen?”

KDP: “Ja, in een artikel over intergenerationeel werken binnen de ouderenvoorziening. Ik schrok toen ik het las. Anderzijds is het best logisch: ik merk dat ik ook vooral met leeftijdsgenoten optrek. Ouderen en jongeren zitten elk in hun wereld en die wereld verouderd mee, tot ze uitsterft. Bovendien investeer je op je zeventigste niet zo snel meer in nieuwe contacten en al helemaal niet in die met een nieuwe generatie. En zeker niet die generatie waarvan je denkt dat die jou als een lastpost ziet.”

AP: “In Spanje en in het zuiden zorgen generaties veel langer voor elkaar. Ze nemen elkaar in huis. Dus worden de generaties ook meer gemengd. Misschien moeten we daar een voorbeeld aan nemen.”

Is het omwille van de moeite die het kost om twee generaties samen te krijgen dat het ons zo raakt wanneer we jullie twee samen op het podium zien?

KDP: “Ik geloof het wel. Maar ook omdat je jezelf heel gemakkelijk in een van de rollen kunt inleven: je herkent jezelf automatisch in een van de twee generaties of je herinnert je de band die je met een grootouder had of met een kleinkind.”

AP: “Mensen zeggen me ook dat ze hoop krijgen als ze me zien. ‘Hoe kun je zo oud en toch zo jong zijn?’ (*lacht*).”

KDP: “We raken elkaar trouwens veel aan. Op zo'n

© PIET JANSSENS

complexoze manier dat het oplucht. Want elkaar aanraken is vandaag zo beladen: het brengt meteen allerlei foute connotaties of interpretaties met zich mee.”

Hadden jullie vooroordelen ten opzichte van elkaar toen jullie aan dit project begonnen? De oudere ten aanzien van de jongere, en omgekeerd?

AP: “Die had ik niet. Ik vind jongeren fantastisch. Ik vind het heerlijk om ze bezig te zien: ze leren me leven.”

KDP: “Natuurlijk kan ik verveeld zijn door het ongeduld van kleine kinderen of de traagheid van oudere mensen. Dat is zo met alle mensen die een ander ritme hebben dan jezelf. Maar wat je van elkaar leert, is zoveel waardevoller dan de nietszeggende vooroordelen dat je die snel vergeet. Alpha helpt me bij ‘het plukken van de dag’. Ze herinnert me eraan dat ik geduldiger moet zijn.”

Is Koen ongeduldig, Alpha?

AP: “O ja, heel erg (*grinnikt*). Hij zal het niet gauw tonen maar vanbinnen is hij soms boos op mij en op zichzelf. Omdat wat hij in zijn hoofd heeft niet altijd lukt op de scène. Maar dat is normaal. Gelukkig heb ik mijn leeftijd als excuus wanneer het niet lukt (*schater*). Ik vind het in elk

geval fantastisch dat hij met een oude vrouw als mij wil samenwerken.”

KDP: “Het is boeiend om te kijken hoe ver iemand kan gaan die geen ‘schoolse’ manier van dansen kent. De keerzijde is dat je veel sneller op grenzen stoot. Maar erg vind ik dat niet.”

Hoe verleg je de grenzen van een 87-jarige dame?

KDP: “Wel, we hebben bijvoorbeeld geïmproviseerd rond het verliezen van controle.”

AP: “We deden dat met luide, agressieve muziek. *Fire Music* van Lou Reed, onder meer. Fantastisch. Je breekt door je grenzen. Al heeft het moeite gekost want ‘willen’ volstaat niet bij het dansen: je probeert en je wilt maar controle verliezen is irrationeel.”

Heb je na al die jaren dan geen manier gevonden om controle makkelijker los te laten?

AP: “Nee. Psychologische grenzen zijn de ergste: die kun je niet zomaar beïnvloeden. Ze zitten ingebakken. Het vergt een leven om ze te vinden, laat staan dat je ze kunt verleggen.”

KDP: “Ik merk dat ik door haar leeftijd vooral met haar

ALPHEIA POUGET EN KOEN DE PRETER © PIET JANSSENS

fysieke grenzen rekening houd. Ik durf niet voluit te gaan met Alpheia."

AP: "Heeft dat wel met mijn leeftijd te maken? Is het niet veeleer een kwestie van respect?"

KDP: "Ook, maar ik ben voorzichtiger met jou dan met jonge mensen."

AP: "Dat hoeft niet hoor."

KDP: "Misschien niet, neen. Soms volstaat het om geduldiger te zijn in plaats van voorzichtiger. Ik merkte deze week bijvoorbeeld dat een stukje choreografie dat een maand geleden niet lukte, gisteren wel plots vlot liep."

AP: "Wat wil je! Ik oefen er al een maand op. Thuis, in stilte."

Betekent fysieke pijn voor jullie hetzelfde?

AP: "Jongeren denken bij pijn: 'dat gaat wel over'. Wij denken op onze leeftijd: 'we hopen dat het overgaat'. Mijn pijn is die van de artrose en de ouderdomsstijfheid. Ik word gek omdat mijn lichaam niet altijd wil doen wat mijn hoofd wil dat het doet. Het werkt me ontzettend op de zenuwen omdat ik niet begrijp waarom een spier plots trekt."

KDP: "Gelukkig hebben dansers een zeer hoge pijngrens. Ze noemen ons niet voor niets masochisten."

AP: "Pijn is de prijs die ik betaal om tegen de tijd in te gaan. Want de tijd maakt ons minder soepel. Maar door mezelf soepel te houden en de spieren te rekken, rek ik ook de tijd. Ik vind dat een heerlijke gedachte: dat hoe ouder ik word, hoe beter ik erin slaag om mijn lichaam te verbeteren. In mijn dans zoek ik daarom altijd naar nieuwe bewegingen en in mijn leven naar nieuwe ervaringen, zoals nu met Koen."

Los van de beperkingen: wat vinden jullie zo specifiek aan elkaars lichaam?

AP: "Het feit dat hij alles kan wat voor mij niet langer mogelijk is. Zijn snelheid, zijn levendigheid, ... Wanneer hij me vraagt om bepaalde bewegingen uit te voeren, hoor ik mijn lichaam huilen en roepen. Maar dat is niet erg. Ik accepteer de situatie zoals ze is. Het komt er voor mij op aan dat ik mijn beperkingen benut. Trouwens, Koen is zelf ook niet tevreden want hij kan ook niet altijd doen wat hij wil."

KDP: "Dat klopt. Ik vind trouwens vooral Alpheia's huid bijzonder. Je bent het als jongere zo gewoon om strakke huid te voelen dat haar rimpels en de textuur van haar huid een erg interessante en mooie ervaring werden."

Alphea: "Kom, het was ook mijn présence die je bijzonder vond, heb je me verteld. (*lacht*)"

De vraag van een miljoen: wat heeft je over de streep getrokken om met Alphea samen te werken, Koen? De rimpels of de présence?

KDP: "Beide, vermoed ik. Alles begint bij mij met intuïtie. Er is het gevoel dat ik iets met iemand moet doen. Zoals met Maria Ibarretxe in *We dance to forget*: toen ik Ibarretxe zag, wist ik dat ik met haar wilde samenwerken en dat ze me naar een hoger niveau kon tillen. Datzelfde gevoel had ik toen ik Alphea de eerste keer op het podium zag."

Je zou bijna vergeten dat Alphea pas op latere leeftijd intensief is beginnen dansen. Waarom heeft het zo lang geduurd?

AP: "Ik was getrouwd met de schilder Marcel Pouget. Decennialang kwam dans op de tweede plaats, na zijn carrière, en daar betaal ik vandaag de prijs voor."

Heb je daar spijt van?

AP: "Ondanks het feit dat hij een prachtig man was die me veel gegeven heeft: ja. Zoiets zou je niet mogen doen als vrouw. Maar goed, je weet hoe dat ging in die tijd. Ik zou het vandaag in elk geval niet meer doen. Jullie generatie doet het tenslotte ook niet, he. Maar kijk, met Koen beleef ik mijn tweede leven. (*knipoogt*)"

Praten jullie veel tijdens de repetities?

KDP: "Dat valt best mee. Het lichaam is het belangrijkste. Ik ben nu eenmaal beter met bewegingen dan met woorden."

AP: "*Moi aussi*. Ik ben beginnen dansen omdat ik niet kon praten. Als er meer dan drie mensen in een ruimte waren, dan vond je me ergens onder de tafel."

Dat kunnen we moeilijk geloven.

AP: "Vandaag ben ik een pak mondiger, ja. Het heeft dan ook veel tijd gevraagd om opener te worden. Vooral dankzij het dansen heb ik geleerd om me niet langer te verstoppen maar me te tonen. Gelukkig, anders had Koen me nooit gevonden voor dit project."

KDP: "Die focus op expressie vind ik zo inspirerend aan Alphea. Ze zoekt naar nieuwe ervaringen en manieren om zich open te stellen voor de wereld. Ze leert nu zelfs met de computer werken. Ik ken weinig mensen van haar leeftijd die zo in het leven staan. De meesten zijn vooral bezig met de dood. Zij met het leven. Daarom is het ook veel eenvoudiger voor mij om met haar een gemeenschappelijke grond te vinden: we kijken in dezelfde richting."

Waarom voelen jullie dat jullie toch twee verschillende generaties zijn?

KDP: "*(aazelt)* Aan de verschillende interesses."

AP: "En aan die discomuziek van jou, bijvoorbeeld."

KDP: "Sommige dingen zijn dan weer van alle tijden. Zoals de aarzeling van onze ouders bij onze dansplannen. Mijn beide ouders steunen mij enorm maar mijn vader heeft me toen ik afgestudeerd was toch opgebiecht dat hij het

eigenlijk niet zag zitten dat ik naar Tilburg trok voor de dansopleiding."

AP: "Mijn ouders vonden dat je je brood niet kon verdienen als kunstenaar. Ze hebben het helaas niet getroffen: hun zoon werd schilder, ik danseres en ik huwde dan ook nog eens een kunstschilder."

En wat als jullie ouders jullie hadden tegengehouden?

KDP: "Dan zouden we er nog harder voor gegaan zijn."

AP: "Ik train anderhalf uur per dag, plus een uur repetitie en dan nog de danscursussen die ik doceer. Zoiets hou je niet tegen."

Wat voelen jullie vandaag wanneer jullie op de scène staan?

AP: "*La joie*."

Geen zenuwen?

AP: "Niet meer. En waarom zou ik? Niemand dwingt me om dit te doen. Ik ben blij dat ik kan ik zeggen dat ik dit doe voor mijn plezier."

KDP: "En toch kan ik me ook heel erg eenzaam voelen op scène. Naakt en onzeker. Maar veel daarvan ligt in de handen van het publiek. Ik denk dat het publiek soms onderschat hoeveel impact het op ons heeft. Als danser heb je heel snel door of toeschouwers genereus of net gesloten en zelfs vijandig zijn."

AP: "Dat voel je binnen de vijf seconden en soms zelfs nog voor je opkomt. Vaak kun je het niet meer bijsturen. Soms kun je hen dan toch raken met muziek of met wat je brengt en dan voel je hoe een publiek ontdooit. Lukt het niet, dan doe je gewoon je ding."

"Raken", zoals jij destijds werd geraakt door De groene tafel van Kurt Jooss, Alphea?

AP: "Dat hoop je stiekem toch. Voor ik dat stuk van Jooss had gezien, wist ik niet dat er zoiets bestond als hedendaagse dans. Ik danste altijd klassiek ballet. Maar toen ik Jooss zag, wist ik dat er ook voor mij hoop was. Ik, die op latere leeftijd was beginnen dansen en die wist dat ze nooit de danstechnische achterstand zou inhalen. Hedendaagse dans was haalbaar voor mij. Het was gewoon een kwestie van mijn weg erin te zoeken. Want er was veel van mezelf dat ik via mijn dans naar buiten wilde laten komen. Ik wilde mijn leven dansen en niet dat van een ander. En dat kon ik met hedendaagse dans."

Hoe lang blijven jullie nog dansen, denken jullie?

AP: "Tot ik sterf."

KDP: "Alphea traint elke dag maar ik denk niet dat ik dat zal kunnen op haar leeftijd. Daar ben ik te lui voor. Ik stretch zelfs niet elke dag."

AP: "Nochtans, met elke tien jaar die erbij komt, moet je dubbel zo hard trainen om hetzelfde te bereiken. Zeker vanaf je veertigste. Maar je wint ook aan expressie. Je moet minder doen op een podium om meer te bereiken."

KDP: "Moraal van het verhaal: pluk de dag. Maar zorgzaam, zodat je toch nog jong kunt zijn wanneer je oud bent."

Journey Koen De Preter en Alphea Pouget

23 maart 2013
TAKT Dommelhof, Neerpelt
www.takt.be

28 maart, 20u30
CC Berchem, Berchem
www.cberchem.be

3 & 4 april 2013
Tijdens het Festival Cement in
"s Hertogenbosch (NL)
www.festivalcement.nl

16 & 17 april 2013, 20u15
C-Mine Cultuurcentrum, Genk
www.c-minecultuurcentrum.be

Meer info en meer speeldata
in het najaar:
www.koendepreter.com